

vestlandsindeks™

KVARTALSVIS FORVENTNINGSINDEKS FOR VESTLANDSK NÆRINGS LIV

Nytt bunn-nivå for Vestlandsindeksen

ROGALAND TREKKER NED

Bedriftene i Rogaland er de mest negative til utviklingen, kombinert med virksomheter som er knyttet til oljevirksomhet.

KRONEKURSEN EN STØTDEMPER

46 % sier utviklingen i kronekursen er blant de viktigste faktorene som påvirker lønnsomheten i bedriften, etterfulgt av etterspørsel fra utlandet og oljeprisen.

LAVERE INVESTERINGER

Nedgang i antall bedrifter som forventer å øke investeringer fremover og særlig oljerettede bedrifter investerer mindre.

Fakta om Vestlandsindeks

Vestlandsindeks er en kvartalsvis temperaturmåler for næringslivet på Vestlandet utarbeidet av Sparebanken Vest i samarbeid med Respons Analyse, og ble første gang presentert februar 2012.

Dette er den 14. utgaven av Vestlandsindeks, og undersøkelsen ble gjennomført blant 700 bedrifter i perioden 14.–24. april 2015. Bedriftene er tilfeldig utvalgt med to eller flere ansatte, fordelt på 200 bedrifter i Rogaland, 200 bedrifter i Hordaland og Møre og Romsdal og 100 i Sogn og Fjordane. Respondentene blir spurt om viktige indikatorer som for eksempel etterspørsel, sysselsetting, investering og markedsutsikter de tre foregående månedene og hvordan de forventer at utviklingen skal bli det neste halvåret.

Vestlandsindeks kan være mellom 0 og 100. Et tall over 50 indikerer at bedriftene har et positivt syn på den økonomiske situasjonen og utviklingen, mens et tall under 50 indikerer pessimisme.

For første kvartal 2015 viser Vestlandsindeks en resultatindeks på 59,8 og en forventningsindeks på 63,0. Resultatindeksen viser bedriftenes opplevelse av markedsituasjonen de siste tre måneder mens forventningsindeksen viser bedriftenes forventninger til markedsituasjonen til de neste seks måneder. Tilsvarende tall for første kvartal 2014 var 60,7 og 63,3.

Nytt bunn-nivå for Vestlandsindeksen

Vestlandsindeks 2/2015 bekrefter at den svake veksten i vestlandsøkonomien har fått feste. Bedriftene på Vestlandet melder om svakere utvikling de siste tre månedene og resultatindeksen faller. Utviklingen i Rogaland bidrar mest til fallet. Forventningsindeksen er fortsatt mer positiv enn resultatindeksen, og det kan trolig tilskrives utsikter til bedret konkurranseevne for bedriftene gjennom lavere lønnsvekst og svakere krone. Samtidig melder de selskapene som er mest knyttet til petroleumsvirksomheten om de svakeste fremtidsutsiktene.

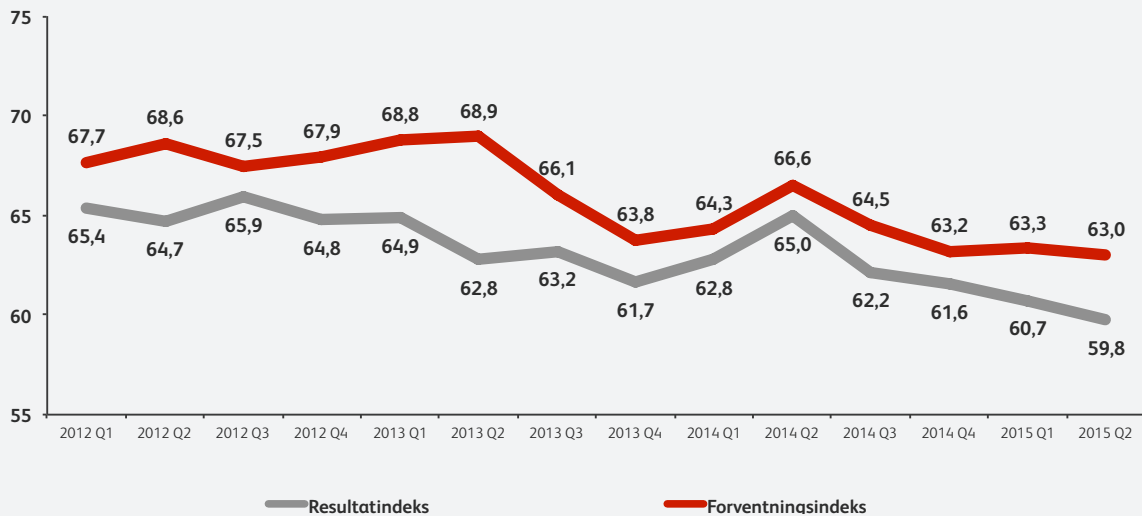
Resultatindeksen viser hvordan bedriftene har opplevd den økonomiske situasjonen de siste tre måneder. I andre kvartal i år faller indeksen fra 60,7 til 59,8, og noterer seg på nok et bunn-nivå. Det er nå kun et marginalt flertall av bedriftene som var positiv til

utviklingen i andre kvartal, mens andelen negative øker. Alle underindeksene peker ned, og det er underindeksene for investeringer og sysselsetting som er svakest. Det er særlig bedrifter med mer enn 50 ansatte og bedrifter som er særlig rettet inn mot olje og gass som er minst positive til utviklingen i andre kvartal.

For ett år siden, da oljeprisen lå på rundt 110 dollar fatet, varslet oljeselskapene store investeringskutt de kommende årene. I løpet av det siste året har oljeprisen falt markant, og noteres nå på rundt 65 dollar fatet. Det har svekket inntjeningen i oljerelaterte næringer ytterligere og trolig blir investeringskuttene større. Som en følge av oljeprisfallet har den norske kronen svekket seg kraftig. Lønnsforhandlingene vitner om en moderat lønnsvekst det kommende året. Det bidrar til en bedret konkurranseevne for næringslivet.

Forventningsindeksen, som indikerer Vestlandsbedriftenes forventninger til utviklingen de neste seks månedene, faller marginalt med 0,3 poeng i andre kvartal, men er fortsatt høyere enn resultatindeksen.

Resultat- og forventningsindeks

Nesten 6 av 10 bedrifter er positive til utviklingen de neste 6 månedene, og optimismen er størst i Hordaland og bedrifter innenfor varehandel og tjenesteyting rettet mot husholdninger. Ikke uventet, er bedriftene i Rogaland mest negative til utviklingen de neste 6 månedene, og det er bedrifter innen shipping og transport, og oljerelaterte bedrifter som rapporterer om de mest negative utsiktene.

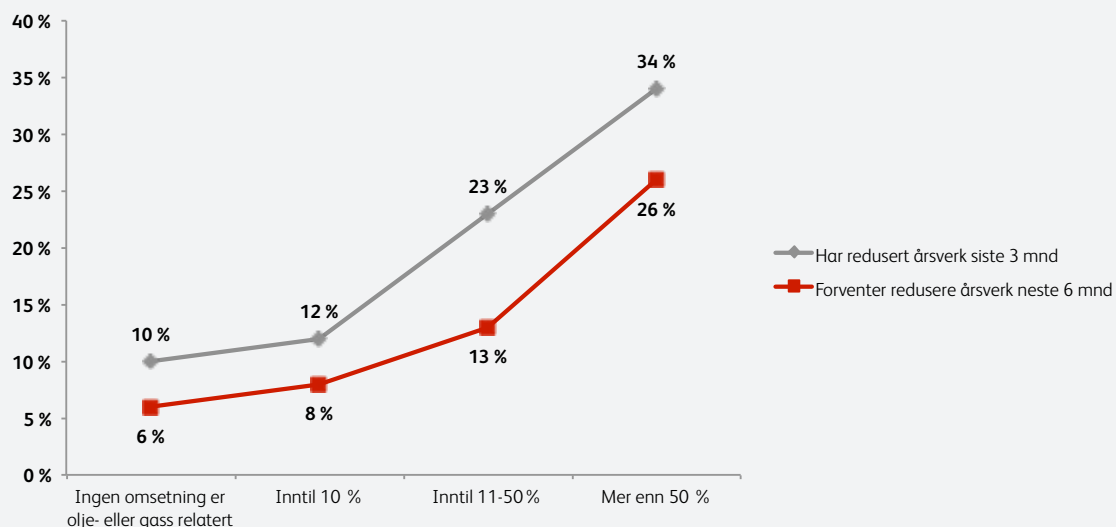
I Sogn og Fjordane, som er mer skjermet for oljenæringen, stiger forventningsindeksen for andre kvartal på rad. I Møre og Romsdal derimot faller forventningsindeksen igjen.

I følge arbeidskraftundersøkelsen fra SSB falt sysselsettingen i Rogaland i første kvartal i år. Bedriftene som deltar i Vestlandsindeksen rapporterer om fortsatt negativ utvikling for sysselsettingen i

Rogaland. 27 prosent av bedriftene i Stavanger har redusert bemanningen i siste kvartal, mot 13 prosent i Rogaland utenom Stavanger. I Hordaland er fortsatt historien en annen. SSB rapporterte om svak vekst i sysselsettingen i første kvartal. Vestlandsindeksen for andre kvartal melder om fortsatt moderat vekst i sysselsettingen i Hordaland.

Det er de oljerelaterte bedriftene som i sterkere grad har redusert bemanningen siste tre måneder, med mer enn hver tredje bedrift hvor omsetningen er mer enn 50 prosent relatert til olje og gass. Også fremover er det ventet bemanningsreduksjoner, men man kan stille spørsmålsteget ved om de største nedbemanningsrundene ligger bak oss i og med at færre bedrifter forventer nedskjæringer neste halvår sammenlignet med de bedriftene som allerede har gjennomført det.

Har vi de største nedbemanningsrundene bak oss?

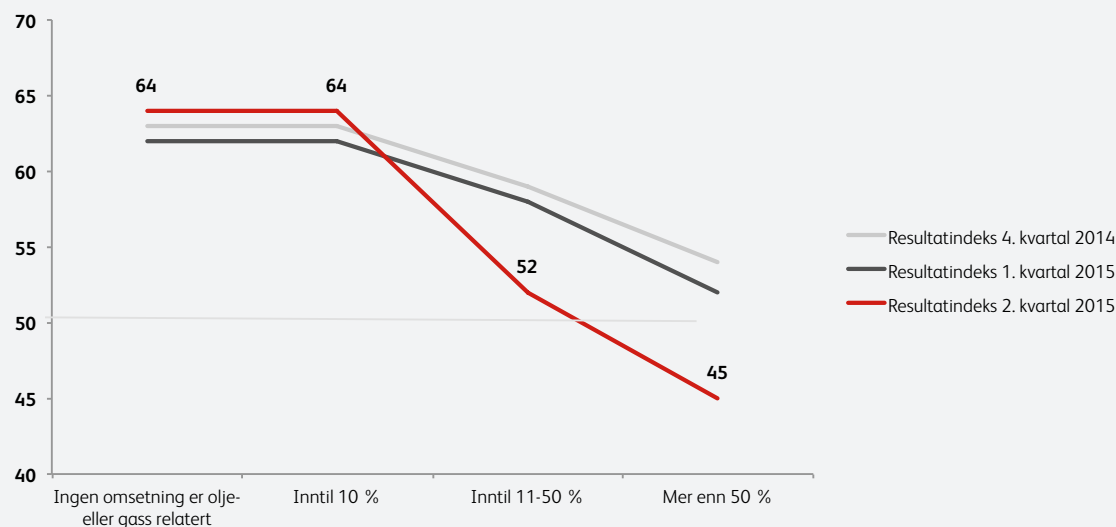

Bedrifter rettet mot olje og gass

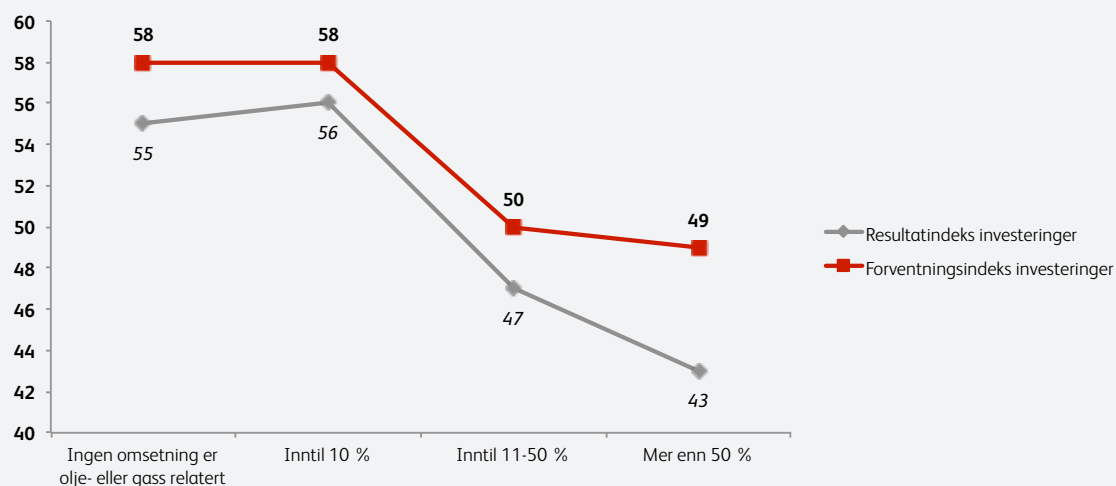
Lenge før oljeprisen begynte å falle i fjor sommer, meldte oljeselskapene om høy kostnadsvekst og et behov for å redusere investeringene sine. Da oljeprisen falt gjennom høsten i fjor var det utsikter til at enda flere prosjekter ikke ville være lønnsomme. Fastlandsbedrifter som har sin virksomhet knyttet opp mot oljeselskapene har også begynt å merke ringvirkningene. Bedriftene som har mer enn 50

prosent av omsetningen rettet mot olje og gass rapporterer om størst fall i resultatindeksen. I andre kvartal rapporterer en overvekt av bedriftene som har mer enn 50 prosent omsetning om negativ resultatutvikling. En indeksverdi på 45 indikerer pessimisme blant disse bedriftene. Samtidig melder en overvekt av bedrifter som har mer enn 10 prosent av omsetningen sin rettet mot olje og gass om fall i investeringene.

Resultatindeks 2014/2015 - Etter omsetning mot olje eller gass

Oljerettede bedrifter kutter investeringene - Indeksverdier under 50 indikerer pessimisme

Flere analysemiljøer, deriblant Norges Bank og Sparebanken Vest, venter et fall i oljeinvesteringene på om lag 15 prosent for inneværende år. Det vil ha ringvirkninger på resten av fastlandsøkonomien.

Vestlandsindeksen bekrefter at den utviklingen er underveis og Rogaland er til nå den regionen som er mest rammet.

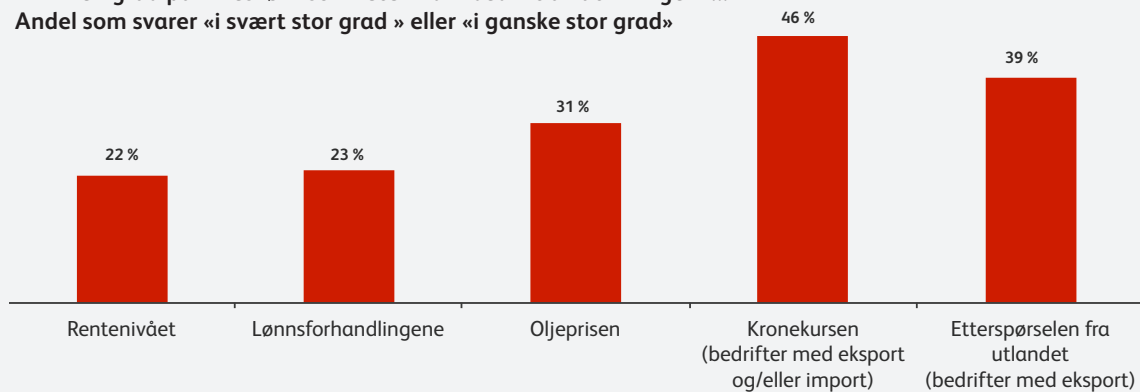

Lønnskostnader, kronekurs og konkurranseevne

Bedriftene på Vestlandet, utenom olje og gass, står for om lag 30 prosent av verdiskapingen i fastlandsøkonomien i Norge. En stor del av disse er i daglig hard konkurranse, hvor kronekursen er et viktig element. Nesten halvparten av bedriftene som deltar i

Vestlandsindeksen melder at utviklingen i kronekursen er blant de viktigste faktorene som påvirker lønnsomheten i bedriften, etterfulgt av etterspørsel fra utlandet og oljeprisen.

I hvilken grad påvirkes lønnsomheten i din bedrift av utviklingen i... Andel som svarer «i svært stor grad» eller «i ganske stor grad»

Det er særlig varehandelen og tradisjonell industri som påvirkes av valutakursen, men med motsatt fortegn. For varehandelen betyr fall i kronekursen økte importpriser og svekket lønnsomhet. For den

eksportledete industrien vil et fall i kronekursen øke eksportprisen, målt i norske kroner, og dermed økt lønnsomhet.

4 av 10 Bedrifter med import velter kostnadene over på kundene

På spørsmål om utviklingen i kronekursen vil medføre at bedriftene øker prisene i det norske markedet for å sikre lønnsomheten, svarer 4 av 10 bedrifter med import at de vil øke prisene og derved velte kostnadene over på kundene. Det er flest bedrifter innen varehandel, bilverksteder og annen tjenesteyting som oppgir det, med hele 62 % av de spurte.

Bedrifter innen tradisjonell industri rapporterer også at lønnsforhandlingene er viktig for lønnsomheten. Gjennom hele 2000-tallet svekket den kostnadmessige konkurranseevnen seg. Det skyldtes høyere lønnsvekst her hjemme i forhold til utlandet, men også fordi den norske kronen holdt seg sterk. Etter oljeprisfallet, har kronen svekket seg drastisk med over

8 prosent målt ved den importvektede kronen I-44, og bidratt til å bedre konkurranseevnen for norske bedrifter med om lag 10 lønnsoppgjør. I tillegg er det i år varslet et moderat lønnsoppgjør. Det er viktig for lønnsomheten i vestlandske bedrifter.

Vestlandsindeksen støtter opp om taktomslaget vi ser i Rogaland, med lavere aktivitet og stigende arbeidsledighet og de litt mer avventende og blandede signalene fra Hordaland. Samtidig rapporterer bedrifter om betydningen av kronekursen og lønnsoppgjøret for å bedre konkurranseevnen overfor utlandet.

VESTLANDSINDEKS.NO

